

Η ΠΙΝΑΚΟΘΗΚΗ ΜΑΣ

Ο μέγας ήθοποιός Γκάρικ μεταξύ της Κωμωδίας και της Τραγωδίας (Εικὼν ἀλληγορική τοῦ Ρέινολντ).

ΕΚΚΛΕΚΤΑ ΔΙΗΗΜΑΤΑ

ΤΟΥ ΠΩΛ ΜΑΡΓΚΕΡΙΤ

Η ΤΡΕΛΛΗ

Ο κ. δέ Σέν ένυμφεύετο τήν άλλην μέρα. Σέ ηλικία σαράντα έτών, τήν στιγμή πού ένόμιζε πειά πός θά έμενε γεροντοκαλλήκαρο, τόν ελεγε πληγώσει ό έρωτας.

Ένυμφεύετο τή δεσποινίδα δ' Άλδός, μιά ψηλή ροδόχρωμη νέα, μέ μάτια γαλάζια σάν τή θάλασσα και μαλλιά χρυσά σάν τις άχτιδες του ήλιου.

Είχαν συναντηθί τήν εποχή του κυνηγιού στα χτήματα της μαρκησίας δέ Σενσεβέρ, και μ' όλη τή φοβερή φήμη του ως παραλημένου γλεντιζέ και πολυαγαπημένου των γυναικών, οι δ' Άλδός είχαν συγκατατεθί στο γάμο αυτό, πού τον εκυθιμούσε τόσο πολύ ή μοναχοκόρη τους Έλβιγκ.

Ο κ. δέ Σέν ήταν τήν στιγμή αυτή έτοιμος νά πάη με τ' άμαξι του στο μέγαρο της μνηστής του. Έροξε μιά τελευταία ματιά στον καθρέφτη του, έβρβραιώθηκε πως ήταν άμεμπτα ντυμένος, κ' έτοιμαζόταν νά φορέσει τό παλτό του, όταν έξαφνα παρουσιάστηκε ό υπηρέτης του, φέροντας σ' ένα άσημένο δίσκο τό τοχυδρομείο, πού ελεγε έλθει πριν από λίγη ώρα.

Ο κόμης μηχανικώς έδιάβασε ένα τηλεγράφημα και μριαξές συγκαρτήριες επιστολές. Έμενε ακόμα μιά πρόσκληση με πέντημη γιοράντα, πού δεν τή άνοιξε άμέσως από έγωισμό άνημπο με λίγη προκατάληψη, γιατί φοβόταν μήπως ή είδησις τοῦ θανάτου, έστω και ένός προσώπου πού μπορούσε νά του ήταν άδιάφορο, ελάττωνε τήν άπόλυτη ευτυχία του.

Άνοιξε έπι τέλους και τήν πρόσκληση αυτή. Και τά μάτια του, πού έπεσαν άπότομα στο όνομα πού ήταν γραμμένο σ' αυτή, μεγάλωσαν τεράστια, ένώ έκφρασις πόνου συνέκτυξε τά γείλη του :

— Ω, φτωχή μου Άντωνία ! ψιθύρισε λυπημένος.

Έκτύπησε καλλύτερα, έδιάβασε τήν ηλικία, τον τόπο και τήν χρονολογία του θανάτου. Έπειτα τά χέρια του έπεσαν και άκεφος άπ' τήν άπόρροπη άναγγελία έκπέλαβε :

— Φτωχούλα μου, φτωχούλα μου Άντωνία !

***

Ήταν τόσο ζορηή ή ένθύμησις των

περασμένων, ώστε τά έέχασε όλο, άκόμα και τή μνηστή πού τον περιμενε...

Έκείνη πού τήν έλεγαν Άντωνία, με τό μικρό της όνομα, ή κυρία δέ Ζάντ, έκανε νά άναγεννηθί έμπρός του όλο του τό παρελθόν.

Και τήν έανωδε ολοτώνταν, με τήν παράξενη άχορητότη της, τή φίλη του έκείνην. πού σε ήμέρες έπίτιγερνες, ελεγε όνομασί, ές αίτίας των ματιών της : « *Η κυρία με τά μενεξεδένια μάτια!* »

Ήταν παράξενη σάν κ' έκείνην ή όνομασία της αυτή. Όνομασία πού έτοιριζε θαύματα με τό θέλητρο του προσώπου της και τά θλιμμένα της μάτια, ποθ' αν τ' άποχρόσις των μακρυνών μενεξεδένιων χρωμάτων της αίτης :

« *Η κυρία με τά μενεξεδένια μάτια ! Η κυρία δέ Ζάντ ! Μιά άπ' τις μεγαλείτερες λημονημένες άνάπες—άλλοίμονο—της ζωής του !... Κι' ό κόμης συγγινημένος πολύ, έανώδε έμπρός του τό αίτημα της γυναικας έκείνης πού έπαθε έξαφνα από τρέλλα, ως πού τήν έλευθέρωσε ό θάνατος...* »

Και έανώβλεπε τώρα, μέσα στη λάμψη τοῦ χαρού, μέσα στην άκτινοβολία των πολυελίων και των χειμερινών λουλουδιών, τήν ώραία όπτασία της πρώτης των συναντήσεως με τήν κυρία δέ Ζάντ, δέκα έτη προτιτερο.

Γυρίζοντας από ένα ταξίδι στην Άνατολή, θαρπομένος από ήλιο, παραταλισμένος από τό έξωτικό θέλητρο των μελαχρινών γυναικών, ελεγε με'νι καταπληκτος από θαυμασμό έμπρός στην ευθραστή λεπτότητα και τή μυστηριώδη και σερπηλή όμορφιά του παρεένου αυτού πλάσματος.

Έπεδίωξε και έπέτηγε νά τήν παρουσιάσουν σ' αυτήν και τον άνδρα της. Ήταν άσσηρό γενικόν εισαγγελία, δίθρονο με άπότομη σωνή, με βαριές γερονομίες, πού έπρόδιδαν τον με'νι άπόλυτο έσπετισμό και ένα έγωισμό πού δεν έπέτρεπε άντιρρήσις.

Άπ' τήν πρώτη έκείνη βραδυά με όκατανίκητη δύναμις τον παρέρυσε προς τή

γυναίκα αυτή με το ύψος βλέμμα.

Κι' εκείνη φαινόταν πως τόν είχε συμπάθησει πολύ απ' την πρώτη στιγμή.

Το φλέτο τους άρχισαν έπιμονο. Μισόλογα και άβροϊ έναγκαλι-σμοί σ'ε γορούς. Ματιές που σιωπούν και όμως είνε εύγλωτες. Έπί τέλους άλλολογαφία, παρακλήσεις, άρησεις, όλη ή άβεβαί-ότης δυό καρδιών, που αναζητούν την ευτυχία και θέλουν, μ' ό-λους τους κινδύνους, στο πείσμα του κόσμου και του νόμου, να έ-ωθούν άλλα δέν τολμών!

Τό καλοκαιρι ή κυρία δέ Ζάντ έπήγαγε στον πύργο της, στη Βρετάνη, ό οποίος σχεδόν ήταν ένωμένος με τόν πύργο της θείας του κυρίου δέ Σέν.

Έκει, χωρίς στις θερμίνες ύποδοχές, τους περιπάτους με τις βάρ-κες και τις άλλες καλοκαιρινές διασκεδάσεις, ό έρωσ τους έγινε φλογερότερος.

Μ' όλη ως τόσο την δρμητικότητα των αισθημάτων τους, ή υπε-ρηφάνεια τους έπροφύλαττε από του να κάμουν τό κακό. Έως ά-κόμα και ή παρουσία του κ. δέ Ζάντ, που τους έπέβλεπε, ψυχρός πάντα και σιωπηλός. Έπί τέλους ό σύζυγος της αναγκάστηκε έ-ξασνα ν' άπουασή. Τό φθινόπωρο ελχεν ελθει έν τώ μεταξύ κ' ένώ έκτιόνιζε τά φύλλα στά δέντρα, έσκόρπιζε παντού μάν επί-βουλη χούνοσι.

Η κ. δέ Ζάντ ήταν μεγαλοκλή, βαθιά μεγαλοκλή... Τά μενεξεδένια μάτια της ήσαν σαν κλαμμένα. Ελχε γίνε γλωμ ή-σως τά μαραμένα λουλούδια. Τό φρέμα της έθροούσε στο πάροχο όπως τά ξερά φύλλα.

Ό κ. δέ Σέν, έτα που την έβλεπε τόσο όμοια κ' όμως τόσο διαφορετική άπ' τις άλλες γυναίκες, έννοιωθε την άνάγκη να γο-νασθή έμπρός της και να της όμολογήση τόν έρωτά του... Έτα μια ήμερα γονάτισε μπροστά της και την έκέτευσε να τόν λυπηθή :

— Σάς άγατώ! Σάς λα-τρεύω!...

Ήταν ή παραμονή του γυρισμού των στό Παρίσι. Η κ. δέ Ζάντ δέν μόρρεσε να του άρνηθή. Κι' άγα-πήθηκαν θερμά, τρελλά, παράφορα!...

Μά δέν κράτησε πολύ ή ευτυχία του. Σε όχτώ μέ-ρες έμαθε, πως ή φίλη του ελχεν εισαχθή ως τρελλά ή σέ μια κλινική.

Δέν έτόλμησε ως τόσο να πιστώη στην κατατρο-φή, που τίποτε δέν την έ-πρόμηνε και πήγε στο σπίτι του κ. δέ Ζάντ. Έκει έσκόρπισε χόρμα για να κάνη τους ύπνους να μί-λήσουν, δέν έμαθε όμως τίποτε άλλο, παρά μόνον ότι φοβερές σκηές ελχαν έκτυλιχθή μεταξύ του γενι-κού εισαγγελέως και της γυναίκας του, κατοπιν των οποίων ή κυρία δέ Ζάντ, μεταφέρθηκε σέ κατάστασι μεγάλης έάνφρωσ στην κλι-νή, ύστερ' από ίατρικές εκθέσεις που τις επικύρωσε ό διευθυντής της άστυνομίας.

Τή στιγμή που έβγαίνε άπ' τό σπίτι έφτανε εκεί και ό σύζυγος της άγαπημένης του. Κατέβηκε από τό άμάξι του και του ελε :

— Έρχόμουν άπ' τό σπίτι σας, κύριε. Έχετε την καλωσίση ν' άνέβητε επάνω ;

Ανέβηκαν στο γραφει του εισαγγελέως. Έκει ό γενικός εισαγγελέως άφρός, με φωνή ψυχρή σαν να άπήγγελλε καταδικη σέ θάνατο, του έδήλωσε :

— Κύριε, είσαστε φίλος της γυναίκας μου! Ημπορούσα να σάς σκοτώσω, ήμπορούσα να σάς σύρω στη φυλακή μαζί με τους κλέφτες. Προτιμώ όμως να σάς παραδώσω στας τύνεις της συνει-δήσεως σας. Καταχρασθήκατε ή θέσι μιας άσθενούς, μιας γυναι-κας που δέν ελχε συνείδησι των πράξεων της, μιας τρελλής! Η κυρία δέ Ζάντ ήταν, άλλοίμονο, άκαταλόγηστη!

Κεραυνός άν έπερτε επάνω στο κεφάλι του κ. δέ Σέν δέν θα τόν έάφηνε τόσο, δέν θα τόν τάλιζε έτσι. Κι' αυτός που ήταν τό-σο γενναίος έμπρός στο σπαθί, άρχισε να ψελλίζει σαν παιδί.

Είσαστε ελεύθερος ν' άποσυρθήτε, κύριε! έπρόσθεσεν ό γε-νικός εισαγγελέως. Θεωρώ μάλιστα περιττό να σάς ζητήσω να μου γυρίσετε τά γράμματά της. Τά γράμματα μιας τρελλής θεωρούσαι σαν να μίν υπάρχουν!

Και υπεγράμμισε τά λόγια του με ένα τόσο σαρκαστικό και δυ-νατό γέλιο, ώστε ό κ. δέ Σέν έννοιωσε άμέσως όλη την άλή-θεια. Ω, τί φοβερή ήταν ή εκδί-κηση τό προσβληθέντος συ-ζύγου! Έξερτε πολύ καλά πως ή γυναίκα του δέν ήταν τρε-λή, ούτε μπορούσε να τρελλα-

θή άπότομα. Μόλις όμως άντελήφθη τά συμβάντα, σαν τύραννος ύπερήφανος και άγριος, σαν σοφός βασιανιστής, μια που ήξερε πως ή γυναίκα του ελχε ευθραση ψυχή, άφου την έξετρελλάνε με έ-πιλήθειες και άπειλές, με τό ρόβο του σκανδαλου, με τί φρίκη του θανάτου, την παρέδωκε στους γιατρούς, οι όποιοι έβίασθησαν να κρύνουν άπ' τά φαινόμενα. Και τώρα, κλειομένη μαζί με άλλες τρελλές γυναίκες έκινδύνευε να τρελλαθή πραγματικά!

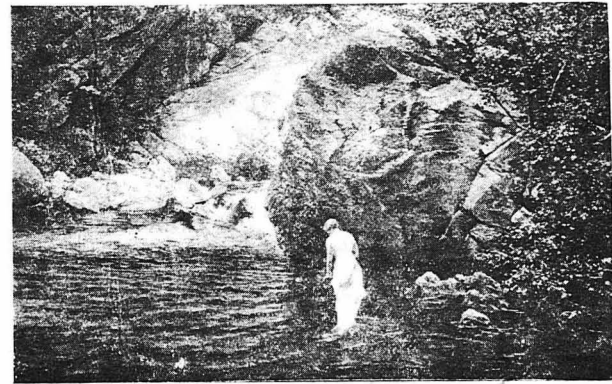
Ό κ. δέ Σέν έφρόντισεν άμέσως από την άλλη ήμερα να γλυ-τώση την άγαπημένη του άπ' τό φρενοκομείο, μά δέν κατορθώσε τίποτα. Όλα τά διαβήματα και ή παρακλήσεις, δέν έξερησίμευαν σέ τίποτα. Η κυρία δέ Ζάντ ήταν πραγματικώς τρελλή.

Ήταν έξ άρχής ; Η έγινεν έπειτα, όπως έπίστευσε αυτός ; Α-τό δέν τό εξακριβώσε ποτέ. Γεγονός ήταν πως ή άτυχη γυ-ναίκα, έμεινε για πάντα τρελλή. Αυτό μόρρεσε μάλιστα να τό δη-κί' ό ίδιος. Του έπετραπή επί τέλους να έπισκεφθή τό περίτερο, όπου την έφύλαγαν, και την ελδε σαν μια άχορή Όηρία να του μιλή χωρίς να τόν άναγνωρίζη, να γελά να να παραλογίζεται και πήρε μαζί του, όταν έφωγε, την άλθρομονική άνάμνησι των ματιών της, που τά εδόλωνε ή όμιχλη μανής χαμένης ψυχής.

Χρόνια και χρόνια ή δυστυχισμένη του καρδιά έπλανήθηκε από χώρα σέ χώρα, από περιπέτεια σέ περιπέτεια. Έπί τέλους μόρρε-σε να λησμονήση και να ήσυχάση, μόρρεσε να μή σκέπτεται πια έξελιη που βρισκόταν ακόμα στη ζωή.

Και να τώρα ή πρόσκλησις αυτή που τό ελχε σταλή κατά τύ-χη, —ό κ. δέ Ζάντ ελχε πεθάνει πρό πολλού— έπερτε άνόμεσι στή νέα του ευτυχία, την παραμονή της ένώσεως του με μια άγνη κόρη, για να του ύπενθυμίση την πικρία και την ντροπή του λά-θους του!

ΑΝΚΙΣΙΑΤΙΚΑ

Τό πρώτο μάνιο

***
'Η ώρα περνούσε... Ό κ. δέ Σέν σηκώθηκε άπ' την πολυθρόνα όπου ελχε πέσει, με τό μέτωπο μέσα στα χέρια, κυριευμένος ά-πό μια τυραννική όνειρο-πόλησι.

Έξέταζε τώρα τη συ-νειδησί του την παραμονή αυτή του γάμου του, την άντιληψη των καθηκόντων του και μια ύπόνοσι άντι-ποιών έσπίασε την ψυχή του.

Έσκέφθηκε πόσο ευ-θρασητ ελνε ή άρετή και ή ευτυχία των γυναικών και του γάμου. Κι' ένώ σήκωνε μ' άγωνία τά μά-τια, άντίκρυσσε τό αυστη-ρό βλέμμα ενός Χριστού από πολύτιμο έλεφαντό-δοντο, κρημασμένο στον τοίχο και μια φωνή γαμη-λή, άδύνατη, σαν τή φωνή της πεθαμένης με τά με-νεξεδένια μάτια, του ψι-θύριος σαν μομφή τό βι-βλικό ρητό :

• Ο σύ μοισί, έτέρφ

μή ποιήσης!

Έστένανε βαθιά... Χίλιες σκέψεις γύριζαν στο μυαλό του. Αν δυστυχούσε στο γάμο του ; Αν τό κακό πουκατε τό πλήρωσε με Ιση δυστυχία ως σύζυγος ; Τά σκέφθηκε όλα αυτά κ' άνατρίχιασε. Σκέφθηκε όμως συγχρόως και την δεσποινίδα δ' Άλδός, την νμνηστή του, την μέλλουσαν γυναίκα του. Θα την εγκατέλειπε ; Και πως θα δικαιολογούσε τή στάσι του ; Α, όχι, όχι έπρεπε να πάη σπίτι της, έπρεπε να τραβήη τό μοιραίο του δρόμο...

Έξή γιναι... Θα ένμμευέτο ατριο... Κι' ό Θεός βοηθός... Άνοσήκασε τους ώμους του, πήρε τό καπέλο του, έφόρρε τό παλτό του και τά γάντια του και κατεβαίνοντας όρμητικώς τις σκά-λες έξήννησε τό σωφές που κοιμότανε στο κάθισμά του και του ελε :

— Στο μέγρο των Άλδός και όσο μορρεσις πιό γρήγορα σέ πα-ρακαλώ!

Έπειτα έψιθύρισε πάλι μονάχος του :

— Στο έλεος του Θεού... κ' ή, ό,τι γίνη άς γίνη!...

Πόλ Μαργκερίτ

ΣΟΦΑ ΛΟΓΙΑ

Δέν είνε κανεις ποτέ ούτε τόσο ευτυχής ούτε τόσο δυστυχής όσο νο-μίζει.

Ό πλατωνισμός στον έρωτα είνε όπως στο κρασί τό νερό.

Murger

